

El ritual de la Serp. Osomort-JAHD.

Obertura: dijous , 29 d'abril de 2021, de 12.00 h a 19.00 h.

Exposició: 29.04.2021 – 30.06.2021. Dimarts a divendres d'11.00 a 19.00 h i dissabtes con cita prèvia.

Seguint amb l'estela de Warburg com en l'anterior projecte *Pathosformeln*, Estrany-de la Mota Art Advisors té el plaer de presentar un nou projecte *work-in-progress* de l'artista José Antonio Hernández-Díez (Caracas, 1964), que es desenvoluparà al llarg dels mesos d'abril, maig i juny. L'artista s'endinsarà dins l'imaginari de la seva producció artística, alterant-la, reorganitzant-la i creant a la vegada el seu propi *Atlas Mnemosyne*, com va fer Aby Warburg.

En la conformació de cada població, la idea de la serp es planteja a partir d'una concepció dual on hi trobem la contraposició de dos pols; el bé i el mal, com observem ja des de l'antiga Grècia i durant al llarg de tota la tradició cristiana. Per tant, la serp ens resulta, fins avui en dia, com una figura misteriosa i ambigua, un *phárkamon*, com haurien dit els grecs, capaç al mateix temps de proporcionar la vida i condemnar a la mort.

Al llarg de la història, la serp no tan sols s'ha associat als pols contraposats del bé i del mal, sinó que en moltes ocasions s'ha destacat pel seu caràcter iniciàtic i la seva relació amb el coneixement. De fet, la serp que apareix en l'episodi bíblic de la "Caiguda" (*Gènesis 3:4-6*) in-dueix a Adan i Eva al pecat, però també els hi obre la porta al coneixement del món. En aquest punt existeix una afinitat entre l'animal i un altre organisme del món natural: els fongs. Diversos exemples certifiquen la veracitat d'aquesta analogia com, per exemple, en els frescs de la capella de l'abadia francesa de Plaincourault¹, l'església de Sant Miquel d'Hildesheim (Alemanya), arribant fins al nostre territori amb les pintures murals de l'absis de l'església de Sant Sadurní d'Osomort, a la comarca d'Osona. En els tres conjunts religiosos trobem restes de pintures romàniques que representen la figura d'Eva al costat de l'Arbre del Coneixement, en el moment just abans de deixar-se corrompre per el mal. Però en l'arbre de les tres esglésies mencionades no apareixen pomes, com apreciem a la tradició popular, sinó que aquest, representa en abso-luta claredat un bolet, més concretament, una amanita muscaria². A la mostra, JAHD ha pogut traspasar les fronteres del temps, reproduint amb la tècnica del grafiti, l'escena del absis de Sant Sadurní d'Osomort.

El consum de bolets al·lucinògens és una pràctica àmpliament extesa dins de les diferents cul-tures, ja que el poder narcòtic dels bolets es considera un mitjà d'accés al coneixement i a mons superiors. De fet, a la Xina i al Japó, segons l'antiga tradició, hi ha un fong diví considerat com una de les fonts de la immortalitat, mentre que a l'Índia, segons algunes escoles de pensa-ment, després d'ingerir els bolets en el seu darrer sopar, Buda va acendir al Nirvana.

Un altre exemple emblemàtic és el del ex-vicepresident J.P.Morgan & Co. Incorporated i expe-riodista, Robert Gordon Wasson, qui, durant al maig de 1957, va publicar un article a la revista *Life* sobre l'assumpció dels fongs al·lucinògens durant els rituals practicats per els indis de la regió mexicana d'Oaxaca.

¹ Marchand M. &M. Boudier, Bulletin Société Mycologique Française, vol.27, pp.31-33.

² González J.A. *Eva y la manzana*. Revista Murciana de Antropología, nº2, 1997. pp. 17-39

³ GORDON WASSON, R., *En las sierras de México, un banquero neoyorquino participa en antiguos ritos practicados por indios que acos-tumbran a masticar raros hongos alucinantes*, Life Magazine, 13 de mayo de 1957, págs. 100-147.

Estrany-de la Mota Art Advisors

<http://www.estranydelamota.com/>

Passatge Mercader 18
08008 Barcelona, Espanya
T +34 93 215 70 51

El mateix Wasson va presenciar personalment els dos rituals oficiats per la curandera Eva Méndez i parlant de l'estat al·lucinatori provocat pels fongs afirmava:

“Les visions semblaven més reals que qualsevol objecte vist fins aleshores amb els propis ulls. [...] Podia veure arquetips, les “idees platòniques” que conformen les imperfectes imatges de la vida quotidiana”³.

El viatge de Wasson va ser imitat aviat per personalitats públiques d'èxit internacional, com els Rolling Stones, Walt Disney i John Lennon⁴, qui van contribuir a convertir el consum de fongs “màgics” en un fenomen *mainstream*, allunyant-lo de les seves arrels folklòriques i rituals, sent filtrat per una mirada capitalista i occidental.

La multiplicitat de discursos i d'intersticis culturals que acabem de mencionar ens porta a les obres de José Antonio Hernández Díez, que presentem en el projecte. Es tracten de peces que segueixen el concepte wuarburià de *Pathosformeln*, unes imatges aparentment neutres que, tot i això, entran en una dimensió emotiva i gestual que envolta a l'espectador, convertint-lo així, en un agent directe del discurs artístic.

La figura sinuosa de la *Serp* que es mou per la sala ens parla de l'enfrontament entre el que és venerat i lo demoníac, dues postures que conviuen al llarg de la història i que assumeixen trets canviants segons les diferents mirades culturals. Una història que es converteix en cicle, en l'etern retorn nietzschenià, en les *Rodes* que mouen els infinits engranatges de l'avenir i del coneixement humà. Els bolets que broten del sòl ens transporten a mons metafísics, a “les idees platòniques” com diria Wasson, conscienciant-nos també de la problemàtica cultural en que el que és ancestral també és convertit en un objecte de mercat i en una figura de poder. El mateix poder i marginalització que trobem en les *Tapes* dels comandaments de la televisió, uns objectes que acostumen a passar desapercebuts, però que, en realitat, són participants actius d'una lògica on qui té el comandament, obté també el poder.

Cada aspecte s'entrellaça i es converteix en un *unicum*, un viatge iniciàtic vehiculat a través d'una estètica pop en què cada objecte es converteix en un simulacre més real que la mateixa realitat, profunditzant així el contrast entre uns arquetips mil·lenaris i la seva assimilació per la societat del consum.

– Míriam Villar, Cecília Aranyossy.

Agraïments: Adrien Held, Museu Episcopal de Vic.

*Per a més informació i/o imatges contactar amb Míriam V.(m.miriam@estranydelamota.com).

⁴ Wasson, R. G. (1957, June 10). *Seeking the magic mushroom*. Life Magazine.